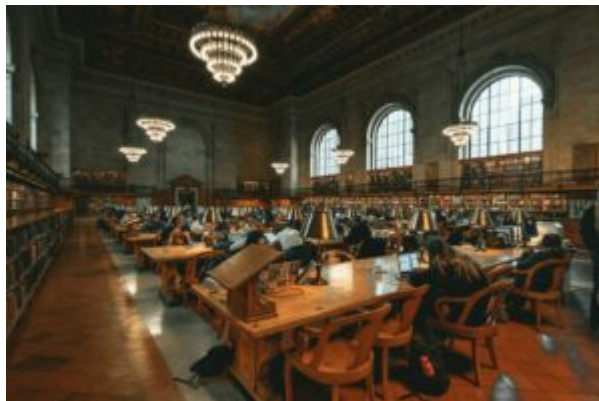

TIMOTHY FULLER: RESTABILIND IDEEA DE UNIVERSITATE

Autor: Redacția Syntopic | 3 iulie 2023

Un articol de Timothy Fuller pentru VoegelinView

Articol original: Restoring the Idea of a University

Traducere realizată de Emma Popescu, studentă la Facultatea de Filozofie, Universitatea din București, pentru stagiul de practică organizat în parteneriat cu redacția Syntopic

Politizarea sălii de clasă corupe virtuțile academice, încurajându-ne să uităm care este ideea universității, care e spiritul ei animator, ce experiență fundamentală oferă. Prin „politizare”, mă refer la o implicare a susținătorilor unor anumite mode ideologice cu scopul de a domina. Pe scurt, este precum în afirmația celebră a lui Max Weber, substituția discursurilor cu prelegeri¹. Istoric, universitatea s-a raportat la sine ca la spațiul în care standardele, altele decât simpla modă și opiniile volatile, domină. Nu este esențial pentru universități să își mențină angajamentul față de căutarea adevărului? Să recuperez ideea de universitate, spiritul ei animator, este ceea ce vreau să fac mai departe. Politizarea este agresivă față de lucrurile deja dobândite sau practicile obișnuite, de parcă universitatea nu ar fi altceva decât relații arbitrare de putere care trebuie demascate, dizolvate și reconstruite în favoarea unor reforme declarate dezirabile sau necesare.

Realitatea politizării ne obligă să ne întrebăm: putem menține sau restabili ideea tradițională de universitate după ce aceasta a fost pusă la îndoială? Este apărarea unui angajament moștenit compatibilă cu faptul de a fi conștienți de sine și autocritici? Nu putem evita aceste întrebări, chiar dacă socotim că suntem pe cale să pierdem ceva care ar trebui păstrat sau restaurat. Restaurarea presupune transcenderea momentului, completând tradiția într-o căutare a ceea ce întemeiază tradiția și ceea ce aceasta

întunecă în anumite împrejurări. Universitatea cere o experiență transcendentă în punctul în care tradiția nu mai pare să vorbească de la sine. Acest lucru pare să fi fost cunoscut încă de când Socrate al lui Platon, în dialogul *Eutifron*, a contestat convenționala evlavie de dragul evlaviei.

Trebuie să confruntăm provocarea conform căreia trebuie cu necesitate să fim fie „înăuntrul”, fie „în afara” unei tradiții. Se presupune că o tradiție nu se poate, odată pusă la îndoială, apăra corespunzător sau persista dacă este provocată să devină mai mult decât un simplu comportament obișnuit. Se afirmă că a te recunoaște drept „tradiționalist” implică deja faptul de a te fi distanțat de ceea ce aperi prin îmbrățișarea unei construcții formale, care face neapărat abstracție de întreg. Implicația este că tradițiile au puține de spus despre sine, în afară de faptul că până acum au scăpat de asemenea chestionări intense. Pur și simplu își așteaptă rândul să fie demitologizate. Nesfârșitul angajament de a demitologiza se profilează în fața noastră, invitându-ne să concluzionăm că a nu crede este cea mai înaltă realizare intelectuală, că suspiciunea depășește afirmația.

Angajamentul față de suspiciune implică o altă afirmație: că o tradiție exprimă o viziune fixă, rigidă, mai degrabă decât o manieră flexibilă de a răspunde la schimbările inevitabile; nu poate evolua, nu se poate extinde sau nu poate încorpora elemente care la început par străine. Voința de a nu crede și cultul discontinuității coexistă.

Asemenea atitudini impregnează profund gândirea actuală, dar rămân totuși chestionabile, tocmai fiindcă rămâne de văzut dacă provocările de mai sus chiar sunt imposibil de soluționate. În principiu, așa cum a spus Karl Jaspers într-una dintre marile mărturii dedicate apărării universității în secolul XX:

Universitatea nu numai că tolerează, ci le cere persoanelor care se opun scopurilor sale să fie primite în ea. Atâta timp cât acești oameni se mulțumesc să-și afirme și să discute despre convingerile și autoritățile lor specifice în cadrul universității... Dar dacă încearcă să domine universitatea cu aceste convingeri, dacă în selecția candidaților sunt partinitori față de cei care le împărtășesc credința, dacă înlocuiesc libertatea intelectuală cu propaganda profetică, atunci intră în cel mai acut conflict cu restul universității care aspiră să susțină ideea de universitate.²

Pe scurt, universitatea nu este nici o mișcare sectară, nici doar un simplu canal prin care forțele sociale circulă, fiind împiedicate uneori de niște impedimente intelectuale. Acesta reprezintă un loc de un anumit fel, cu standarde distinctive proprii, iar membrii săi sunt inițiați în aceasta, în principal prin asocierea cu și absorbția practicilor sale prin ucenicie. Este locul în care toate vocile pot fi auzite, dar în care angajamentul fiecăruia nu este un scop politic de a prevala în fața concurenților și de a reduce la tăcere

opoziția.

Polizatorii răspund nerăbdători și furioși la reflecția filosofică adevărată, judecând calitatea discuției în funcție de concluziile care trebuie aprobate în prealabil. Polizatorii exprimă șoc și uimire atunci când capitularea nu este vizibilă. Procedând astfel, ei neagă sensul libertății academice care este, în primul rând, de a promova cercetarea ca scop *în sine și, în al doilea rând, de a recunoaște* o astfel de cercetare ca un ingredient esențial în misiunea de a explora cele mai îndepărtate limite ale auto-realizării umane. În calitate de asociați într-o întreprindere comună, cu angajamentul de a înțelege ceea ce este de înțeles cât de profund putem, sentimentul nostru de a fi căutători care se autoguvernează, exprimat în angajamentul față de libertatea academică - este constrâns de conversația continuă care deosebește schimburile care au loc în universități de cele specifice altor locuri.³

Polizarea ne revelează atribute care apar inevitabil în programele ideologice, dar nu sunt neapărat legate de acestea: Aceste atribute includ dorința de schimbare, plictiseala manifestată față de conversație, preferința pentru activism în schimbul reflecției, convingerea că fiecare moment este prevestitorul unei crize decisive, căutări pentru o viață autentică care pot avea loc doar prin formarea unor politici publice, respingerea tradiției de frica influenței trecutului, credința că există un model ideal de existență istorică al cărui condiții concrete sunt o simplă denaturare și o caricatură, fie ea și accidentală, deoarece nu este încă dirijată de programul corect sau este concepută de o elită conspirativă (deghizată).

Întrucât toate instituțiile umane sunt întruchipări vizibile ale luptei de apărare împotriva existenței noastre temporale, muritoare, polizarea este o modalitate de a răspunde temporalității ineluctabile a existenței umane, prin cererea supunerii la programe independente premeditate. Asemenea angajamente politice se energizează pe sine în iluzia de a alunga nesiguranța prin formarea de planuri, și îi consolează pe cei excesiv de anxioși, dându-le o mulțime de sarcini de îndeplinit, găsindu-și astfel identitatea de jucători într-o întreprindere colectivă, un fel de consolare pentru incapacitatea de a atinge finalitatea.

Universitățile nu sunt mai prejos când vine vorba de a fi răspunsuri la viețile noastre temporale, muritoare. Prin stabilirea academiilor antice, școlilor medievale și universităților moderne ca locuri speciale de învățare, fondatorii lor au răspuns experienței non-temporalului întâlnită de-a lungul timpului, întemeind acele locuri în care această experiență ar putea permite gândirea. Asta s-a aflat și continuă să se afle în centrul educației liberale. Forțând universitățile să se adapteze simplelor preocupări contemporane, ideea unui loc de învățare este redusă la o colecție prost alcătuită de răspunsuri care ascund sau rezistă experienței transcendenței.

Întrucât aceasta este o epocă care acordă prea puțin respect comportamentului

habitual, neconștient permanent de sine, s-ar putea crede că am găsi într-o mai mare deschidere și autocritică o mai mare oportunitate de a reflecta asupra întâlnirii transcendente cu ceea ce există dincolo de particularitățile noastre, dar politizarea respinge conservarea sau restaurarea. Aceasta nu poate imagina o activitate care nu este motivată politic și, în schimb, transformă ideile de transcendență în moduri de aspirație și distribuție temporală și materială. În măsura în care universitatea își asumă menirea de loc de conservare sau restaurare, ea poate face apologia pentru educația liberală. Dar descoperim că găsirea modului adecvat de a exprima toate aceste lucruri este greu de găsit, mai ales când a apăra sau a vorbi despre restaurare înseamnă a fi acuzat de defensivă și irelevantă depășită - cei devotați schimbării ca bun intrinsec nu văd că actul de restaurare nu este defensiv; este statornicie în mijlocul schimbării.

Dacă într-o lume preocupată de schimbare, păstrătorii tradiției pot părea defensivi, asta se întâmplă deoarece ei experimentează schimbarea în aceeași măsură ca pe o pierdere, cât și ca pe un câștig, și sunt elocvenți în exprimarea acestui lucru. Că sunt mai puțin capabili să facă față schimbării, nu este așa. Ei știu la fel de bine ca oricine că

Nu putem reînvia vechi le facțiuni

Nu putem restabili vechile politici

Sau să urmăm o tobă antică.⁴

Pentru că tradiționaliștii știu că schimbarea înseamnă atât pierdere, cât și câștig, ei sunt protejați de iluziile moralismului revoluționar, cel din urmă susținând că a face este întotdeauna mai bine decât a nu face ceva.

Restabilirea, dimpotrivă, înseamnă a readuce în vedere sau a re-vedea ceea ce este permanent adevărat despre condiția umană. Readucerea în vedere a ceea ce este permanent adevărat despre condiția umană nu este o experiență pur înălțătoare. Este, deseori, o experiență sobră în care se învață acceptarea întrebărilor fundamentale, mai degrabă decât pretinderea unei victorii ușoare asupra lor.

Restaurarea nu implică un plan de întoarcere la ceea ce este trecut și nici nu este ușor de transpus în politică; înseamnă a recunoaște ceea ce persistă în prezent, dar care poartă în același timp un sentiment profund atât de a fi persistat, cât și de a fi trebuit să lupte pentru a persista. Nu necesită aderarea servilă la un vocabular fix, ci mai degrabă implică reînnoirea continuă a formelor de exprimare. Din punct de vedere practic, argumentele cu privire la conținutul curriculei sunt necesare, dar nu suficiente. Invitațiile la educație liberală vor fi întotdeauna îmbrățișate de unii și respinse de alții. Niciun curriculum nu poate de unul singur asigura în ce direcție se vor îndrepta studenții. Profesorii știu că există un moment în procesul de învățare și predare când

trebuie luată decizia de a urma calea mai lungă și mai grea. Nu există nicio formulă care să garanteze ce cale va fi aleasă.

Restaurarea este întâi de toate atât o activitate filosofică, cât și una poetică, dar nu politică. Filosofia și poezia luminează cel mai bine limitele pretențiilor politicii, dar nu o fac contestând politica pentru puterea sa. Înțelegem acest lucru când suntem în miezul călătoriei noastre

Încercarea de a învăța să folosești cuvintele, și orice încercare

Este un început cu totul nou și un alt tip de eșec pentru că de-abia a învățat cum să scoată ce-i mai bun din cuvinte

Pentru lucrul pe care nu mai trebuie să-l spună, sau felul în care nu mai este dispus să-l spună. Și așa fiecare aventură

Este un nou început, o razie asupra celor nearticulați cu echipament ponosit mereu deteriorându-se

În mizeria generală de imprecizie a sentimentului...⁵

Restaurarea este o redescoperire care implică inevitabil o reformulare, dar nu este nici o reasamblare anticară, nici o reinginerie raționalistă. Nu se întoarce sau se instalează în nostalgie dispeptică, ci încearcă să distingă lucrurile fundamentale pe care le căutăm de interstițiile prezentului.

Angajamentul de a restaura poate fi respins, dar nu poate fi eradicat, deoarece trecutul este în mod necesar prezent pentru noi; influența sa este inevitabilă. Cu toate acestea, „întoarcerea” este cel mult un angajament metaforic. Când studiem marile lucrări ale civilizației noastre, nu trebuie să ne întoarcem la un timp mai vechi; trebuie, mai degrabă, să ne clarificăm nouă înșine starea prezentă a gândirii despre și răspunsul pe care îl dăm cu privire la problema condiției umane, fără a recurge numai la gândirea și răspunsurile noastre subiective. Acele lucrări evocă dialogul, atât provocându-ne, cât și constrângându-ne subiectivitatea, salvându-ne de opinii prea simple, impunându-ne distincția dură între opinie și cunoaștere, între pledoarie și explicație, între autoafirmare și admiterea faptului că trebuie să cercetăm ceea ce încă nu înțelegem.⁶

Tradiția, în acest sens, este elongația dialogului în timp; nu ne permite să uităm prezența gândirii trecutului asupra situației umane actuale. Promisiunea tradiției nu este de a ne salva de la schimbare, ci de a ne ajuta să ne exercităm capacitatea de a ne menține orientarea în timp ce navigăm prin schimbări inevitabile. A invoca tradiția nu înseamnă a abandona drama vieții, ci a găsi drama în angajarea dialectică cu polarități inevitabile ale trecutului și prezentului, care sunt existența noastră conștientă. O mare

parte din pofta de noutate din timpul nostru provine din teama că recunoașterea adevărurilor permanente înseamnă că acestea ne vor lăsa fără nimic important de spus. Este păcat să credem că a vorbi despre ceea ce a fost întotdeauna adevărat înseamnă a nu spune nimic important.⁷

Întrebarea, deci, nu este dacă ar trebui să observăm conexiunile cu trecutul nostru. Nu putem scăpa de astfel de conexiuni, chiar dacă le putem înțelege superficial și, de asemenea, greșit, transformând amintirea persistentă a prezenței lor în simple obiecte de curiozitate istorică.⁸ Cum, atunci, vom înțelege și ne vom exprima conexiunea cu trecutul? Cunoașterea culturii (culturilor) nu înseamnă a avea o cultură. Putem crede că acest lucru este fie un blestem, fie o binecuvântare. În cadrul unei conversații, totuși, am putea spera să transformăm blestemul lui Babel într-o binecuvântare pentru că

Într-o conversație, participanții nu sunt angajați într-o anchetă sau într-o dezbatere... Gândurile de diferite specii se învârt și se joacă unul în jurul celuilalt, răspunzând la mișcările celuilalt și provocându-se reciproc la noi eforturi... Nu există simpoziarh sau arbitru... Conversația... este o aventură intelectuală nedirijată... este imposibilă în absența unei diversități de voci: în ea, universuri diferite de discurs se întâlnesc, se recunosc și se bucură de o relație oblică care nici nu cere și nici nu prevede asimilarea lor între ele.⁹

Conversația, astfel înțeleasă, recunoaște intruziunea noutății fără a o exalta; conversația universitară este forma academică a virtuții moderației. Recunosc că acest lucru poate părea unora un răspuns destul de modest la criza academică și recunosc că nu este un remediu cuprinzător pentru boala culturală care ne afectează. Totuși, trebuie să ne amintim că o contra-politizare nu întrerupe politizarea. Dacă posibilitatea acestei conversații nu este totul, cu siguranță este extrem de necesară, un prolegomen pentru speranțe viitoare.¹⁰

Restaurarea combină tradiția și conversația în interpretarea și răspunsul la vicisitudinile schimbării. Chiar și în receptivitatea față de trecut, trebuie să-l facem al nostru, însușindu-l cumva. Onestitatea ne obligă să recunoaștem că toate realizările umane sunt ostatice schimbării – a temporalității ineluctabile și, prin urmare, moralității. Ceea ce credem acum că trebuie depășit în salvarea a ceea ce nu dorim să pierdem, afectează modalitățile de salvare pe care le concepem. Restaurarea este reversul pierderii incipiente:

Există doar lupta pentru a recupera ceea ce a fost pierdut

Și găsit și pierdut din nou și din nou: și acum, sub condiții

Care par nepotrivite. Dar poate nici câștig, nici pierdere.

Pentru noi, există doar încercarea. Restul nu este treaba noastră.¹¹

În observarea a ceea ce ne este permanent prezent trebuie să folosim și nu ne putem desprinde de resursele timpului și spațiului nostru. Experimentăm transcendența ca ființe situate istoric. Există un element de invenție poetică în restaurare, unde restaurarea nu este nici doar veche, nici doar nouă. Restaurarea nu este așadar un proiect – o altă noutate concurentă. Este angajamentul interminabil de a ne cerceta detașat în mijlocul unui întreg misterios, niciodată dezvăluit pe deplin.

A restabili ceea ce suntem în pericol de a pierde nu înseamnă a defini sau a cere un punct de referință asigurat, o stare de fapt care nu necesită interpretare sau însușire. A căuta un set de condiții de care să ne putem atașa, sperând astfel să ne salvăm de ravagiile timpului și împrejurărilor, înseamnă a da dovadă de lipsă de credință.

Pentru a înțelege această lipsă de credință, luați în considerare ideile alternative cu privire la relația dintre scepticism și credință. Scepticismul Sfântului Augustin față de lume, de exemplu, a însemnat o credință, născută în întâlnirea cu divinul, care privea dincolo de lume și care stabilea opoziția față de dependența de succesul lumesc și de realizările istorice.

Credința în monumentele lumesti era de fapt lipsă de credință. De multă vreme, am mers în direcția opusă: am învățat să fim sceptici atât cu privire la realizările care nu sunt vizibile și materiale, cât și cu privire la angajamentele față de așa-numitele „studii inutile” care nu formulează politici publice și nu îmbunătățesc nicio tehnică de inginerie socială.

Scepticismul lui Socrate sau al Sfântului Augustin față de lumesc este conștientizarea că o examinare cinstită a noastră și a problemelor lumii („viața examinată”) ne cheamă să mărturisim aroganța intelectuală, pretenția, păcatul. Așa cum platonicele Socrate pare să-i arate Tovarășului său, în dialogul *Hiparh*, nu-i putem acuza pe alții de vulgaritatea de a iubi câștigul dacă nu am fi considerat că este imposibil să fii om fără să iubești câștigul. Întrebarea este, mai degrabă, Ce câștiguri căutăm?

Pentru socratici și augustinieni, lumea este plină de contingență și incertitudine; este o lume a unui mister complex care nu se va dezvălui pe deplin, o lume în care ființele umane au putere insuficientă și au nevoie de har; o lume în care, înnebunitor, cei răi prosperă și cei nevinovați suferă. Ei recunosc „robia ofensivă și de neînțeles” a timpului și spațiului în centrul experienței lor.

Atunci alegerea poate fi doar un răspuns alternativ la temporalitatea și mortalitatea noastră. În restaurare, se acordă atenție prezenței non-temporalului sau eternului, găsim în tensiunea dintre circumstanțele noastre contingente și transcendente ce înseamnă să fii om. Perpetuitatea acestei tensiuni – capacitatea noastră de a deveni

conștienți de ea chiar și în această eră - ne îndreaptă către sarcina de a restabili ca revedere - de a vedea din nou - ceea ce înseamnă a fi om. Neidentificarea importanței centrale a acestei tensiuni se manifestă în educație și în alte sfere, și totuși universitatea rămâne locul restaurării, locul vizibil al învățării.

Atributul fundamental care asistă toată predarea și învățarea este filosofic și poetic. Instituțiile de învățare liberală încorporează diverși profesori și studenți cu diverse motivații, inclusiv preferințe vocaționale și profesionale exprimate în idioame anti-filosofice și nepoetice. Gândirea reflexivă este totuși necesară pe tot parcursul. Karl Jaspers a exprimat cel mai elocvent ideea de universitate. Merită să-l reamintim și să-i acordăm respectul nostru persistenței sale curajoase de a afirma ideea de universitate în fața adversității totalitare a secolului XX. Este uman, spune Jaspers, „să trăiești în conștientizarea întregului întreg, cultivând astfel propriul domeniu profesional încât să devină ca o reflectare a întregului.”¹²

Profesorii se definesc pe ei înșiși și vocațiile lor profesionale în diverse moduri, dar fiecare profesor trăiește și se mișcă într-o atmosferă animată de ideea de universitate, nu ascunzând extremitățile de care este capabilă gândirea umană, ci exemplificând măsura cuvenită prin conversație. După cum a spus Jaspers, universitatea este locul care oferă „o existență modestă, fără altă chemare decât gândirea; și pacea pe care aceasta o cere.”

*Ideea de universitate trăiește în mod esențial în studenții și profesorii individuali, și doar secundar în formele instituționale. Odată ce acea viață dispăre, instituția nu o poate salva. Totuși, viața esențială nu poate fi trezită decât de la om la om... Studentul caută ideea, este pregătit pentru ea și este cu adevărat derutat când nu-i vine de la profesori.*¹³

Vorbind din punctul de vedere al vocației pentru filosofie, Jaspers povestește cum, spre deosebire de cei care se bucură de sprijinul unor vaste aparate academice și tehnici profesionale, filosoful nu are

*nimic în spatele lui, doar o istorie filosofică care este deosebit de grandioasă în spirit, dar sociologic inexistentă... Cu toată claritatea și convingerile noastre, nu suntem noi, filosofii, angajați în ceva pe care neputința noastră îl face iluzoriu și absurd? Încrederea în sine în această situație este **restabilită**, în primul rând, printr-o amintire revigorantă a principiilor filosofiei și, în al doilea rând, prin **reamintirea** universității ca instituție a adevărului filosofic independent.*¹⁴

În acest pasaj din *Memorii filosofice*, Jaspers adună laolaltă în reflecție propria lui

situație, sarcina memorării și modul în care trebuie făcută restaurarea. Observați invocarea reflexivă a lui Jasper a sarcinii de restaurare în procesiunea vieții:

Sentimentul de a fi pe drum (en route), de a atinge fiecare succes în existența noastră temporală doar sub forma imperfectă a unui nou „înainte” m-a adus – prin norocul unei cariere profesionale care asigură libertate nelimitată de muncă – la mulți ani de studii ai „marilor plecați”. Am absorbit sistematic ceea ce a ajuns până la noi, orice am crezut că am înțeles, mi s-a spus în copilărie despre Antichitate și Biblie, dar abia acum le-am luat în serios în mod conștient ca fundamente ale vieții noastre istorice occidentale, nu ca autorități, ci ca provocări, pentru a fi ascultate și transpuse în prezent.¹⁵

Filosofarea

ar trebui, de asemenea, să rezulte în recunoașterea modestă a faptului că niciun om nu este totul, nici măcar cel mai mare, și că atunci când îmi dau seama cu siguranță de mine și știu unde mă aflu, cu atât mai sigur am nevoie de alții... La o vârstă fragedă, însă, am dat peste limitele care nu ne lasă să credem că există armonie în realitate... ca să fiu sigur, caut și punctul în care toate conflictele încetează. Dar, din moment ce sunt aici și nu acolo, aceste idei ale mele trebuie să devină evidente în consecințele pentru viața și acțiunile mele din lume... lumea în ansamblu nu poate fi înțeleasă ca rațională, dar eu, în interiorul ei, pot decide să mă alătur rațiunii... Voința rațională de a raționa, care trebuie să fie susținută tot timpul de altceva, de Existență; conștientizarea originilor, care sunt insondabile; voința de bază de a fi pătruns în acțiune de prezentul manifest prin care vorbește eternitatea... Acest tip de rațiune se întruchipează în existența unei realități istorice și în gândirea ordinilor sale.

Ar fi inutil să dorim să ne cunoaștem epoca doar în scopul de a învăța ce să rezolvăm la ea... Nu ne putem da seama despre ce necesită vremurile noastre, ce este oportun, și apoi să planificăm să satisfacem această cerință. Fiecare, prin viața sa originală, este un factor în timpul său... scopul filosofării rămâne dincolo de fiecare epocă și de toate timpurile.¹⁶

Aflat în fața a ceea ce transcende, „trebuie să se predea pentru a deveni el însuși, dovadă împotriva succesului sau eșecului. Are o semnificație temporală prin activitatea sa în lume... Ceea ce va fi depinde mai degrabă de fiecare individ, în moduri care sunt incapabile pentru lume ca întreg.”

Sarcina universității este atunci să reziste, într-adevăr să refuze, centralitatea activității politice în urmărirea propriilor sale angajamente categorial distinctive. Asta nu

Înseamnă că politica va fi retrogradată în ochii celor mai mulți din lume. Nici nu este sarcina universității să „stăpânească” politica. Astfel de pretenții vor stârni cu atât mai mult râsul în lumea posesiunii și a cheltuirii. Universitatea oferă ca serviciu necesar ceea ce nu poate fi realizat decât prin detașarea de politică. Scopul academicienilor nu este să câștige un concurs pentru importanță, ci să expună diferența categorică dintre angajamentele politice și cele academice.

Amintesc încă o dată de poezie și filosofie. Acestea asigură revitalizarea prin utilizarea continuă a resurselor intelectuale, morale și artistice ale unei societăți. Politica caută să domine și să înlocuiască conversația cu dezbaterile, să înlocuiască explorarea potențialităților vieții cu victorii și înfrângeri. Politicii îi este greu să înțeleagă că forța sa motrice este căutarea constantă a ceea ce ar trebui să fie, care nu s-a întâmplat încă. Speranța sa de a atinge perfecțiunea contrazice încrederea sa bazată pe bucuria perpetuă a afacerilor neterminate. Această incoerență este farmecul și atracția ei. Totuși, politica este susceptibilă să fie indiferentă față de propriile sale iluzii sau să-și definească succesul prin realizări tranzitorii, răsuflând ușurată pentru că este numai împotriva integrității emoționale și intelectuale a poetului și a filosofului.

Totuși, cei care speră să amalgameze poezia și filosofia cu politică, vor reconstrui vechea tragedie a opoziției dintre politică și filozofie. Dispoziția modernă este de a nega această tragedie (John Stuart Mill a imaginat o societate în care martiriul pentru adevăr ar deveni învechit), dar modernitatea nu a găsit mijloacele de a înlocui simțul tragic al vieții. Greșeala lui Heidegger din 1933 arată suficient de clar că suntem prinși într-o situație dificilă și nu într-o sarcină colectivă de a ajunge la rezoluțiile finale. După cum a spus Jaspers,

Universitatea este singurul loc în care, prin concesiunea statului și a societății, o anumită epocă poate cultiva cea mai clară conștientizare de sine. Oamenilor li se permite să se adune aici doar cu scopul de a căuta adevărul. Pentru că este un drept al omului ca să i se permită să urmărească undeva adevărul necondiționat și doar de dragul său.¹⁷

Jaspers asociază aici conștiința de sine cu tradiția universității, cu ideea ei, dând astfel mărturie la ceea ce suntem chemați să spunem ca răspuns la provocările din jurul nostru. Dacă negăm acest lucru, în cele din urmă nu facem nici un serviciu nevoilor practice ale vieții sociale, deoarece omul,

Fără această determinare de a-l conduce mai departe... nu ar putea niciodată să urce la acele nivele de înțelegere de care este capabil. Astfel, universitatea este o instituție cu obiective practice, dar le atinge printr-un efort de spirit care la început le transcende doar pentru a reveni la ele apoi cu mai multă

Iată gândul exprimat a lui Oakeshott:

Învățarea liberală este un angajament dificil. Depinde de o înțelegere a sinelui care este întotdeauna imperfectă. Și depinde de o încredere în sine care este ușor zguduită și nu în ultimul rând de auto-examinarea continuă. Este o invitație oarecum neașteptată de a se dezlega de aici și acum al întâmplărilor și angajamentelor curente, de a se detașa de urgențele localului și a contemporanului, de a explora și de a se bucura de o eliberare de a fi nevoit să considere lucrurile în funcție de trăsăturile lor contingente, credințe în ceea ce privește aplicațiile lor la situații contingente și persoane în ceea ce privește utilitatea lor contingentă; o invitație de a fi preocupați nu de folosirea a ceea ce este familiar, ci de înțelegerea a ceea ce nu este încă înțeles. Iar o universitate ca loc de învățare liberală poate prospera numai dacă cei care vin sunt dispuși să recunoască și să accepte invitația sa particulară de a învăța.¹⁹

Căutarea adevărului nu este și nu poate fi doar practică, dar nu trebuie să se opună vieții practice și nu trebuie să se definească doar ca ceea ce contrazice practicul – a spune ceea ce nu este nu înseamnă a spune cu finalitate ceea ce este. Libertatea de a preda și de a explora, esența libertății academice și a învățării liberale, impune responsabilitatea de a distinge între partizanism și studiu academic. Căutarea adevărului este dificilă, iar urmărirea lui este lungă, o căutare anevoioasă de o importanță prea mare pentru a fi redusă la repetarea convingerilor pasionale. Distincția dintre acțiunea practică și reflecția nepasională este simbolizată prin faptul că, timp de douăzeci și cinci de secole în Occident, am pus deoparte locuri de învățare, prevăzând ca această distincție să ne fie vizibil disponibilă, amintindu-ne când trecem pragul de la un mod de activitate la altul.

Această prevedere nu este menită să semnifice indiferență față de problemele practice, ci mai degrabă să le ia în serios într-un mod care poate fi ușor pierdut din vedere. Cât de des vorbim de dialog și cât de des nu reușim să observăm disciplina pe care o cere dialogul, și faptul că dialogul a fost întotdeauna menit să ne ajute să transcendem simpla exprimare de sine. Socrate a proclamat în *Apologia* că viața neexaminată nu merită trăită. El știa perfect că mulți au făcut acest lucru și că vor respinge acest lucru. Înțeleg că își amintește de angajamentul său în fața încercării și morții. Acest lucru ne reamintește că ceea ce numim învățare liberală va trebui întotdeauna argumentat și, uneori, îndurat. A reține acest lucru și a-l aduce în atenție este sarcina universității, iar pentru a întrupa ideea de universitate trebuie să ținem seama de chemarea noastră. Aceasta este partea noastră și, prin urmare, datoria noastră. Ridicând acest tip de întrebare în mijlocul a tot ceea ce l-ar îneca, recunoaștem sarcina de a restabili ceea ce

aproape am pierdut în faptul că acum o vedem vag, dar nu ni s-a permis să o pierdem cu totul din vedere.

NOTE

1. În numărul de primăvară din anul 2016 al revistei *Academic Questions*, Terence Ball descrie „analfabetismul mai înalt” care „combină capacitatea de a citi cu o incapacitate sau lipsa de dorință indusă ideologic de a înțelege ceea ce se citește... „mai înalt”, în sensul că este transmis de la profesor la student. Este o formă de ignoranță „magistrogenă” sau indusă de profesor.” (p.69) În „*The Meaning of ‘Ethical Neutrality’*” (1917), Weber remarcă, „profesorul nu ar trebui să ceară dreptul ca profesor de a purta în rucsac bagheta de mareșal a omului de stat sau reformator”. ↑
2. Karl Jaspers, *The Idea of a University*, Boston: Beacon Press, 1959, pp.130-1 ↑
3. Weber spune că studentul ar trebui să se aștepte: „(1) să îndeplinească o anumită sarcină într-o manieră profesionistă; (2)cu siguranță să recunoască faptele, chiar și pe cele care pot fi personal inconfortabile, și să le distingă de propriile evaluări; (3) să se subordoneze sarcinii sale și să-și reprime impulsul de a-și manifesta în mod inutil gusturile personale sau alte sentimente.” (op.cit.) ↑
4. T. S. Eliot, *Four Quartets* în *Collected Poems, 1909-1962* ↑
5. *Four Quartets* ↑
6. Machiavelli, orice s-ar spune despre el și moștenirea lui, a înțeles asta. În celebra sa scrisoare către Francesco Vettori, care descrie cum își petrece ziua în timpul exilului din guvernul florentin, el ne spune: „Când s-a făcut seara, mă întorc acasă și intru în biroul meu. La ușă îmi scot hainele de zi, acoperite cu noroi și nămol, și îmi îmbrac veșmintele regale și curtenești; și îmbrăcat decent, intru în curțile antice ale anticilor oameni, unde, primit de ei cu dragoste, mă hrănesc cu hrana care este doar a mea și pentru care m-am născut. Acolo nu mi-e rușine să vorbesc cu ei și să-i întreb motivul acțiunilor lor; iar ei în umanitatea lor îmi răspund. Și timp de patru ore nu simt plictiseală, uit orice durere, nu mă tem de sărăcie, moartea nu mă sperie.” ↑
7. „Originalitatea nu constă atât de mult în promulgarea unei idei absolut noi - pentru că asta era aproape imposibil - ci într-o anumită independență și individualitate a gândirii care face ideile vechi ale noastre. „Acea virtute a originalității după care oamenii se încordează atât de mult”, spune Ruskin, „nu este noutatea, așa cum cred ei în zadar (nu este nimic nou), este doar autenticitate.” Michael Oakeshott într-un eseu nepublicat. ↑
8. Nietzsche, în eseul său remarcabil, „Despre avantajul și dezavantajul istoriei pentru viață”, spune despre noi, modernii, că „nu avem nimic; numai umplându-ne și umplându-ne cu epoci, obiceiuri, arte, filozofii, religii și cunoștințe străine, devenim ceva demn de observat, și anume enciclopedii ambulante.” În acest sens, Machiavelli este antic, nu modern. ↑

9. Michael Oakeshott, *"The Voice of Poetry in the Conversation of Mankind"* în *Rationalism in Politics*, ed. de Timothy Fuller, Liberty Fund Press, 1991. ↑
10. În eseul său din 1939, *"The Claims of Politics"*, Oakeshott spune că există „unii pentru care activitatea politică ar fi o perversiune a geniului lor, o neloialitate față de ei înșiși, nu pentru că au puțin sau deloc un rol în promovarea intereselor comune a societății lor, ci pentru că rolul lor este unul pe care este esențial ca o societate să o fi îndeplinit și pe care este dificil, dacă nu imposibil, să o îmbine cu activitatea politică. Și printre ei cred că se numără și cei al căror geniu și interes constă în literatură, în artă și în filosofie.” În *Religie, politică și viață morală*, ed. de Timothy Fuller, Yale UP, 1993. ↑
11. *Four Quartets*. ↑
12. Jaspers, op.cit. ↑
13. Ibid. ↑
14. Karl Jaspers, *"Philosophical Memoir"* în *Philosophy and the World*, Washington: Regnery Gateway, 1963, pp.252-3. Italice adăugate. ↑
15. Ibid. ↑
16. Ibid. ↑
17. Jaspers, *Idea of a University*, p. 1 ↑
18. Ibid, p. 2 ↑
19. Oakeshott, *"A Place of Learning"* in *The Voice of Liberal Learning: Michael Oakeshott on Liberal Education*, ed. de Timothy Fuller, London & New Haven: Yale UP, 1989. ↑

Acest articol a fost tradus cu acordul publicației VoegelinView.

Imagine: Unsplash